

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
AÇILIŞ KONUŞMASI

03 HAZİRAN 2005
SABANCI CENTER

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Bakanım, Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli basın mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2005 yılının bu ilk Yüksek İstişare Konseyi toplantısında, ekonominin, siyasetin ve dış politikanın karmaşık biçimde iç içe geçtiği bir ortamda, 17 Aralık sonrası dönemi değerlendirme ve önümüzdeki günlerin muhtemel gelişmelerine ışık tutma ihtiyacı içindeyiz.

17 Aralık sonrasında, bir anlamda “fırtına öncesi sessizliği” andıran, ülkemiz açısından bir durgunluk ve rehabet dönemi olarak değerlendirdiğimiz dönem, başta Avrupa olmak üzere, tüm dünyada yaşanan bir dizi gelişme ile sona erdi. Türkiye’yi yeniden hareketli günler bekliyor.

Bu gelişmelerden en yenisi Fransa’da ve Hollanda’da gerçekleştirilen ve Avrupa Anayasası’nı reddeden referandumlar oldu. Hemen söyleyelim, bu referandum sonuçlarının, 3 Ekim’de Türkiye’nin müzakerelere başlamasını engelleyeceğini ve kısa dönemde, dünya piyasalarında, Türkiye ile ilgili beklentileri olumsuzla çevireceğini düşünmüyoruz.

Türk Ceza Kanunu’ndan sonra, Ankara anlaşmasının yeni üye olan ülkeleri kapsayacak şekilde genişletilmesi konusundaki taahhüdümüzün de yerine getirilmesi halinde, AB tarafından, 17 Aralık’ta verilmiş olan siyasi kararı yok sayacak bir adımın atılmasını mümkün görmüyoruz.

Öte yandan, Fransızların ve Hollandalıların “Hayır” oylarının Avrupa’daki Türkiye tartışmalarına hiçbir etkisinin olmayacağını da söylemek mümkün değil. Almanya’da yaz sonrasında meydana gelebilecek olası bir iktidar değişikliğini de hesaba kattığımızda, müzakerelerin başlatılmasında değil ama sürdürülmesinde ciddi zorluklarla karşılaşmamız beklenebilir. İş dünyası olarak, tam üyelik hedefi dışında bir formülü kabul etmiyoruz. AB ile Gümrük Birliği’nin mevcudiyeti bu tarz bir formülü olanaksız kılmakta ve Türkiye’nin AB’nin karar süreçlerinde tam üye olarak yerini almasını gerektirmektedir.

Bu çevreden bakıldığında, çok gecikmiş olduğumuz baş müzakerecinin tayini konusunun nihayet çözülmüş olması sevindiricidir. Sayın Ali Babacan’ın, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları da dahil olmak üzere, geniş bir kesimden destek alarak, yitirilen zamanı telafi etmek için yoğun çaba harcayacağına inanıyoruz. Önünde zorlu bir görev olduğunu biliyoruz. Birçok sektörü bekleyen yeniden yapılanma, çalkantılarını da beraberinde getirecek. Asıl müzakerecinin içeride yürütüleceğini artık herkes biliyor. Bu süreç bürokratik merkezîyetçi bir bakış açısıyla ele alınmaz, gönüllü temsil gücüne sahip sivil toplum kuruluşlarıyla elele yürütülürse sıkıntıların bir ölçüde hafiflemesi sağlanabilir.

Sayın Ali Babacan’a başarılar diliyor, çalışmalarında her türlü desteği kendisine sağlamayı taahhüt ediyoruz. Tek dileğimiz, bu yoğun çabaların Sayın Babacan’ın ekonomide sorumlu olduğu son derece önemli alanlarda bir zafiyet yaratmamasıdır.

Avrupa Birliği sürecinin, kısa dönemde zaman zaman kesintiye uğrayan, zaman zaman geri dönüşler içeren bir süreç olduğunu artık hepimiz biliyoruz. Avrupa Anayasası’nın şimdilik iki ülke tarafından reddedilmesi de AB’de ciddi çalkantılar yaratacaktır. Ancak uzun dönemde, gelişmede sürekliliğin ve sürecin ileriye doğru işlemesinin devam edeceği kanaatindeyiz. Bu, AB’nin kendi içindeki ilişkiler için de, Türkiye-AB ilişkileri için de geçerli bir gözlem.

Ekonomik entegrasyonun ulaşılmış olduğu boyut ve küreselleşmenin gerekleri AB’nin siyasal ve sosyal olarak derinleşmesini ve genişlemesini zorunlu kılıyor. Aynı gerekçeler, Türkiye’nin AB için önemini muhafaza etmesini sağlıyor: Türkiye ekonomisi de AB

ekonomisine ciddi ölçüde entegre olmuş durumda. Bu entegrasyonun sürmesini hem Türkiye, hem AB istiyor. Özellikle Türkiye'nin enerji koridorundaki yeri, dinamik pazarı, genç nüfusu AB için çok önemli. Buna bir de bölgesel güvenlik açısından bu coğrafyada entegrasyonla gelecek kalıcı istikrarın önemi eklendiğinde, tablo iyice ortaya çıkmış oluyor.

Kuşkusuz, bu söylediklerimiz, sürecin kendiliğinden işleyeceği anlamına gelmiyor. Her şeyden önce Avrupa kamuoyunun Türkiye'ye karşı ciddi bir çekincesi olduğu gerçeğini önemsemek gerekiyor. Mevcut işsizliğin körüklediği göçmen işçi korkusu veya yatırımların yeni üye olan ülkelere kayması endişesi, kendi hükümetlerine karşı duyulan genel memnuniyetsizlik, büyüyen Avrupa içinde etki gücünü yitirme duygusu gibi faktörler bu çekincenin temellerini oluşturuyor. Kuşkusuz kültürel farklılığın da bir etkisi vardır. Ama asıl önemlisi, bizim sık sık, Avrupa kamuoyunda Türkiye'nin olumsuz siyasi, ekonomik, demokratik vak'alarla anılmasına yol açmamızdır.

Bunun en çarpıcı örneklerinin çeşitli vesilelerle sergilenmesi ise, telafisi güç sonuçlar doğurabiliyor.

Güvenlik güçlerinin aşırı güç kullanarak gösterilere müdahale etmesi, bu tutumun siyasi sorumluluğunun Hükümet tarafından üstlenilmesinin gecikmesi ve alınacak önlemlerde tereddüt edilmesi; Anayasa'nın bir toplumsal uzlaşma metni ve TBMM'nin de toplumsal uzlaşmanın fiilen vücut bulduğu bir kurum olduğu unutulurken, Anayasa Mahkemesi'nin lağvedilmesi imasında bulunulması ciddi olumsuz örnekler olarak karşımızda.

Uluslararası alanda tanınmış bir yazarımızın kitaplarının imha edilmesi yönünde resmi talimat verilmesi; Hükümetin resmi tavrı "Ermeni Meselesi"ni bilimsel platformlarda tartışmak olarak açıklanırken, bu konuyu ele almaya hazırlanan bilim adamlarının "ülkeyi arkadan hançerlemekle" suçlanması diğer örnekler.

TCK'nın tatmin edici düzenlemeler yapılmaksızın yasallaşmasının ve yeni yasanın ifade özgürlüğüne olumsuz etkilerinin gündeme getirilmesi söz konusu olacak. Yasadışı kur'an kurslarına hoşgörü gösterilmesinin, laiklik anlayışında bir geri adım olup olmadığı tartışma konusu edilecek.

Türkiye gelişmiş demokrasiyi bir yaşam biçimi olarak benimsemek zorunda. Türk insanının daha çağdaş ölçüler içinde yaşamasını sağlayacak olan düzenlemeleri, Avrupa Birliği'ne verilen tavizler olarak görmekten artık vazgeçmek mecburiyetindeyiz. Türkiye'nin hassas bir coğrafyada olmasına ilişkin gerekçeler ise artık tarihteki yerini almalıdır. Aksine, batı standartlarında bir demokrasiye sahip olmamız, bizi bu hassas coğrafyada güçlü kılacak tek unsurdur.

Yeri gelmişken, Türkiye'nin bölgesinde bir güç olmanın gereklerini iyi kavraması gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Bir yanda, Türkiye'nin enerji köprüsü olmasından veya Kafkaslar, Orta Asya ve Orta Doğu ile tarihi, kültürel ve ekonomik bağlarından söz ederken, öte yanda bu bölgelerdeki en etkin güç olan ABD ile ilişkilerimizin zaman zaman belirsiz zeminlere kaymasına seyirci kalmayı en hafifinden tutarsızlık olarak görüyoruz.

Türkiye dış politikada önce kendi gündemini kısa, orta ve uzun vadeli olarak daha net bir şekilde belirlemeli, sonra da bölge ile ilgili gündemlerin belirlendiği masalarda yerini alabilmelidir.

Değerli üyeler,

Konuşmamın başında, ekonominin, siyasetin ve dış politikanın karmaşık biçimde iç içe geçtiğinden söz etmiştim. Dışarıda çalkantısız bir dış ilişkiler zemini, içeride çatışmasız ve istikrarlı bir siyasal ortam ile ekonomide reform sürecinin devam ettirilmesi, dünya piyasalarının yakından izlediği, Türkiye'nin ekonomik istikrarını birinci derecede ilgilendiren konular olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye ekonomisinin istikrara kavuşturulması konusunda çok önemli mesafeler kat edilmiş olmasına rağmen, reform sürecinin henüz tamamlanmadığı ve ekonomide kırılğanlığın devam ettiği gerçeğini göz ardı edemeyiz.

Türkiye için en önemli hedef istikrarlı ve sürdürülebilir bir büyüme ortamı yaratarak, işsizliği, gelir dağılımındaki ve bölgesel gelişmedeki dengesizliği ortadan kaldıracak süreci başlatmaktır. Sermaye hareketlerinin ekonomi üzerindeki etkilerini yönetebilmek, üretim maliyetlerini aşağı çekmek, verimliliği artırmak için, reform sürecini devam ettirmek ve ekonominin her alanında etkinliği hızla ve sürekli artırmak gerekiyor.

Vergi sisteminin gözden geçirilerek sadeleştirilmesi, yatırım ortamı açısından, vergi oranlarının çevre ülkelerle rekabet edebilir seviyelerde oluşması ve böylece büyümeyi desteklemesi sağlanmalıdır.

Kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınması, sosyal güvenlik sisteminin kamunun yanında zorunlu bireysel hesapları da içerecek şekilde kapsamlı bir reforma tabi tutulması, aracılık maliyetlerinin düşürülmesi suretiyle kredi kanallarının etkinleştirilmesi, istihdam üzerindeki vergi yükünün azaltılarak işgücü piyasasında esnekliğin artırılması, özelleştirmelerin başarıyla tamamlanması zorunlu reform alanları olarak karşımızda duruyor.

Bu reformlar bir an önce yapılmalı ki, eğitim, inovasyon, teknoloji, sağlık gibi alanlarda devlet ve özel kesimin gerçekleştireceği sürekli ve hızlı yapısal dönüşümler mümkün olabilsin.

Rekabetin inovasyon yanında en önemli ögesi eğitim. Okul öncesi de dahil olmak üzere kesintisiz temel eğitimde 12 yıla geçiş, eğitim müfredatının yenilenmesi, mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılanması konularında hükümet daha hızlı hareket etmeli. YÖK yasası, zina ve yasa dışı kuran kursları gibi konular, ülkenin yukarıda sözünü ettiğimiz gerçek gündeminden de sapılmasına yol açıyor.

Değerli üyeler,

Bugün çalkantılı bir yapı görüntüsü verse bile, AB'nin birkaç yıl içinde bunu aşacağını düşünüyoruz. Dünya rekabet koşulları başka türlüsüne izin vermeyecektir. Nasıl bir kurumsal yapı içinde olursa olsun, AB önümüzdeki beş-on yıllık zaman diliminde sorunlarını aşmış ve küresel rekabet gücünü arttırmakta olduğu bir ortama girerse, Türkiye de daha pekişmiş bir laik demokrasi, daha iyi bir ekonomi ve daha kalkınmış bir toplum olarak AB ile tarihsel buluşmaya yetişebilecektir.

Özel sektörün yatırım ve istihdam yaratabilmesi için istikrarlı bir ortam gereklidir: Demokrasi, hukuk devleti, reformlarını tamamlamış, rekabet gücü yüksek, büyüyen bir ekonomi, girişimciliği destekleyen mevzuat ortamı, kayıt dışı ekonomiye hoşgörüsüz bir siyasal irade, insan sermayesini yükselten bir eğitim sistemi ve kadın hakları başta olmak

üzere sürekli sosyal kalkınma sağlayan sosyal politikalar, özel sektör merkezli kalkınmanın temellerini oluşturur.

Türkiye'nin geleceğini yönlendirecek, Türk insanına refah ve mutluluk verecek ulusal hedefler bunlardır.

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.